

Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga

Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018
i jämförelse med perioden 2010-2017



Per Åsbrink

**Att dokumentera socialtjänstens
insatser för Barn och Unga**

Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018
i jämförelse med perioden 2010-2017

Per Åsbrink

FoU Rapport 2019:3
FoU Välfärd – Region Gävleborg

Layout & form: Sam Halal & Jofen Kihlström
Tryckeri: Gävle Offset

ISSN: 1654-8272

Förord

Sedan några år pågår inom FoU Valfärd vid Region Gävleborg projektet ”Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga”. Arbetet redovisas kontinuerligt för socialchefer, ordföranden och ledamöter i socialnämnderna samt berörda och intresserade handläggare i länet. Ett antal rapporter har producerats sedan 2009.¹

Fokus i arbetet är att inhämta och sammanställa data för aktualiseringar av barn och unga (0–20 år) till socialtjänsten i länets kommuner.

Föreliggande rapport redovisar en länsammansättning omfattande helåret 2018 (180101–181231), av alla inkomna aktualiseringar rörande barn- och ungdomsärenden (0–20 år) i länets socialtjänster i tio kommuner.

Rapporten består av två delar: Den första delen omfattar en redovisning av totalsiffror för Gävleborgs län 2018 avseende aktualiseringar för barn och unga: antal anmälningar respektive ansökningar, de aktualiserade barnens kön och ålder, vem som aktualiserat, orsak till anmälan samt hur stor del av aktualiseringarna som leder till utredning. Den första delen i rapporten behandlar även fördelningen orsaksanmälningar utifrån barnens kön och ålder. Redovisningar görs för perioden 2010–2018 i de flesta diagram och tabeller.

Den andra delen av rapporten redovisar motsvarande data för 2018 för kommunerna i länet jämfört med perioden 2010–2017.

Gävle i augusti 2019

Per Åsbrink

¹ 2009: FoU-rapport 2010:5, 2010: FoU-rapport 2011:3, 2011: FoU-rapport 2012:4, 2012: FoU-rapport 2013:2, 2013: FoU-rapport 2014:3, 2014: FoU-rapport 2015:2, 2015: FoU-rapport 2016:2, 2016: FoU-rapport 2017:2, 2017: FoU-rapport 2018:2

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	4
Metod	6
Insamlade data	6
Bortfall/felkällor	7
Tillförlitlighet	7
Generaliserbarhet.....	7
Aktualiserade ärenden till socialtjänsten 2018 barn och ungdom 0 – 20 år. Sammanställning av data från Gävleborgs län, år 2018 jämfört med 2010 – 2017.....	8
Aktualiseringar till socialtjänsten	8
Vilka barn aktualiseras till socialtjänsten?	11
Ålder.....	11
Kön	13
Familjebild	13
Vem aktualiserar till socialtjänsten?	14
Orsaker till anmälan	14
Beslut om social utredning.....	16
Analys och kommentarer	18
Anmälningar av barn och unga i Gävleborgs län	18
Aktualiserade ärenden till socialtjänsten. Kommunredovisning. Barn och ungdom 0–20 år. Period; 2010–2018	22
Åldersgrupp	22
Vem aktualiserar till socialtjänsten?	26
Orsak till anmälan	32
Beslut om social utredning efter aktualiseringstyp	38
Sammanfattande slutsatser och reflektioner	40
Referenser	42
Bilaga 1 Aktualiserings-, och bakgrundskoder	44
Begreppsdefinitioner – aktualiseringsskäl	45
Bilaga 2. Tabeller	46

Sammanfattning

Sammanställningen av statistik för aktualiseringar från de tio kommunernas socialtjänster i Gävleborgs län under helåret 2018 ger ett unikt jämförelsematerial och att jämförelser görs över tid (2010–2018), gör materialet än mer intressant.

För 2018 inkom 12 063 aktualiseringar rörande barn och unga 0–20 år till socialtjänsten i länets tio kommuner. De allra flesta aktualiseringarna rör anmälningar (91 %) och andelen ansökningar är 7 %.

Det totala antalet aktualiseringar ökade mellan 2017 och 2018 och ökningen utgörs till största delen av antalet anmälningar som ökade med 6 %, mellan 2010 och 2018 noteras en ökning av anmälningarna med 115 %.

Antalet unika barn som aktualiserats till socialtjänsten ökade med 1 % mellan 2017 och 2018. Mellan 2010 och 2018 har antalet unika barn ökat med 51 %, kommunernas socialtjänster i länet kommer alltså i kontakt med allt fler barn och ungdomar över tid.

Bland länets tio kommuner 2018 står polisen för flest antal aktualiseringar (anmälningar), följt av skolan och socialtjänsten (ex officio). Det är något fler pojkar än flickor som kommer i kontakt med socialtjänsten, även om andelen flickor har ökat sedan 2009, då länet påbörjade sammanställningarna.

Sedan 2009 har antalet anmälningar av barn och unga till socialtjänsten ökat för varje år. Möjliga delförklaringar till ökningen är en utökad samverkan mellan socialtjänsten och anmälningspliktiga myndigheter samt en utökad tillgänglighet från socialtjänsten mot kommunmedborgarna, t.ex. via kommunernas webbsidor.

När vi närmare studerar *vilka* som anmäler, efter barnens ålder, så föreligger det vissa skillnader mellan uppgiftslämnarna. Anmälningar från privatpersoner (anhöriga, annan privatperson) berör till största delen yngre barn. Till skillnad från polisen som gör anmälningar rörande barn i olika åldrar, dels små barn som uppmärksammas vid olika ingripanden (t.ex. lägenhetsbråk) samt ingripanden rörande unga lagöverträdare.

Anmälningar om psykisk ohälsa, beteendeproblem samt kriminalitet och missbruk omfattar främst äldre barn och unga medan omsorgssvikt, övergrepp och våld i familjen till största del berör de yngre barnen.

Det föreligger även skillnader i orsak till anmälan när vi jämför pojkar och flickor. Anmälningar om beteendeproblem, kriminalitet och missbruk omfattar till största del pojkar och anmälan om psykisk ohälsa och övergrepp är något vanligare hos flickor än hos pojkar. Däremot omfattar anmälan om våld i familjen både pojkar och flickor i lika stor grad.

Bakgrund

Socialstyrelsen har de senaste åren drivit frågan om *systematisk uppföljning* inom socialtjänsten, att systematiskt dokumentera arbetet med enskilda klienter för att sedan sammanställa denna information i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Systematisk uppföljning är en förutsättning för en evidensbaserad praktik (EBP) (Socialstyrelsen, 2014).

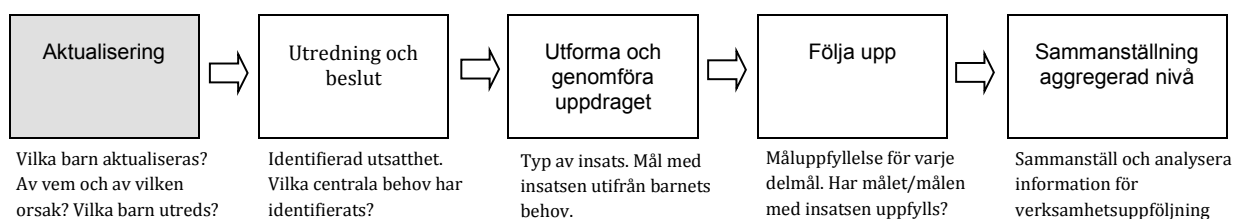
Idag föreligger det brister i den nationella statistiken och den forskningsbaserade kunskapen om de barn och vuxna som aktualiseras till socialtjänsten. Den enda officiella statistiken som idag inhämtas och sammanställs av Socialstyrelsen är individbaserade data rörande placerade barn samt mängddata över öppenvård för barn och vuxna. I en utredning 2012 på uppdrag av regeringen föreslog Socialstyrelsen att utöka den årliga insamlingen av den officiella statistiken till att även omfatta anmälningar av barn (Socialstyrelsen, 2012).

Brister i den systematiska kunskapen om de barn som aktualiseras till socialtjänsten var ett tungt vägande skäl för länets kommuner att påbörja sammanställa regionala data över aktualiseringarna till länets socialtjänster. Som FoU-enhet är det vår ambition att bidra till utvecklingen av EBP genom att skapa förutsättningar för socialtjänsten att göra uppföljningar och utvärderingar som kan resultera i t.ex. enklare sambandsstudier, utfallsstudier, lokala uppföljningar av klientfall.

Inom FoU Välfärd, Region Gävleborg, bedrivs arbetet *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga* i samarbete med en referensgrupp bestående av representanter för socialtjänsten i länets kommuner. Syftet med arbetet är att förbättra den systematiska uppföljningen av socialtjänstens barn- och ungdomsarbete. Fokus i arbetet med länets kommuner har varit att sammanställa information om barn och unga som aktualiseras till socialtjänsten, i syfte att öka kunskapen om verksamhetens klientgrupper och dess behov. En kunskap som är av intresse för verksamheten, politiken och det övriga samhället.

Under våren och sommaren 2007 fattades beslut i alla socialnämnder i Gävleborgs län att lägga in gemensamma koder för *aktualisering* i socialtjänstens verksamhetssystem,² koder som arbetats fram i en referensgrupp (se bilaga 1). Därefter har aktualiseringsdata samlats in och sammanställts av FoU Välfärd för varje helår sedan år 2008.

Arbetet bedrivs genom att systematiskt arbeta sig igenom processen i handläggning av barn och unga (figur 1).



Figur 1. Process systematisk uppföljning – barn och unga.

² Aktuella verksamhetssystem i Gävleborgs län är Treserva (CGI) samt ProCapita (Tieto).

Länets kommuner har sedan 2008 samlat in och sammanställt data rörande ”Aktualisering” i handlägningsprocessen för barn och unga enligt modell (se figur 1). Möjligheten att samla in och sammanställa data för övriga faser i processen (utredning, utforma/genomföra uppdrag, följa upp) har dock hittills varit begränsade, framför allt pga. datatekniska skäl.

Målet är att länets kommuner kommer att kunna utveckla systematisk uppföljning inom barn- och ungdomsvården till att omfatta hela handlägningsprocessen, från ”Aktualisering” till ”Följa upp”.

Metod

Alla tio kommunerna i länet tar ut statistikuppgifter direkt från socialtjänstens verksamhetssystem rörande registrerade aktualiseringar av barn och ungdomar (0–20 år) för helåret 2018.³ Observera att data inte är kopplade till identifierbara personer. Materialet rör alla aktualiseringar vilket innebär att ett barn/ungdom kan vara aktuell för fler än en aktualisering. Dock fr.o.m. 2009 rapporterar kommunerna antal *unika barn* som omfattas av aktualiseringarna. Kommunerna rapporterar data till FoU Välfärd vilket bearbetas i statistikprogrammet SPSS. Kommunerna levererar individbaserade data vilket ger möjlighet till korstabuleringar. FoU Välfärd ansvarar för att sammanställa data i halvårs- och helårsrapporter. Fr.o.m. 2011 deltar alla tio kommuner i länet i redovisning av data rörande barn och unga som aktualiseras till socialtjänsten i respektive kommun (tabell 1).

Tabell 1. Deltagande kommuner efter år.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sandviken	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Gävle	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Söderhamn	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Bollnäs	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ovanåker	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ljusdal	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hudiksvall	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ockelbo	-	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Nordanstig	-	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hofors	-	-	-	X	X	X	X	X	X	X	X

Insamlade data

Följande data rapporteras in från länets kommuner till FoU Välfärd, rörande aktualiseringar av barn och unga (0–20 år) (se Bilaga 1):

- Aktualiseringstyp
- Barnets ålder
- Barnets kön
- Vem som aktualiserar
- Orsak till anmälan
- Social utredning eller ej
- Familjebild (borttagen fr.o.m. 2017)

Data rörande familjebild (hur barnet bor) har varit behäftad med en omfattande manuell hantering för kommunerna pga. att verksamhetssystemen inte har kunnat leverera färdiga rapporter. Rapportering om hushållstyp har därför tagits bort fr.o.m. år 2017.

³ Rör barn- och ungdomsvårdsärenden, ej försörjningsstöd och ensamkommande flyktingbarn.

Bortfall/felkällor

Tänkbara bortfall och felkällor kan vara:

- a) att socialsekreterare inte registrerar ett inkommande ärende;
- b) att socialsekreterare definierar samma/likartade fenomen på olika sätt;
- c) att socialsekreterare registrerar fel.

Tillförlitlighet

Ansvariga för insamling och sammanställning av data vid FoU Välfärd Region Gävleborg bedömer att datamaterialet har en hög tillförlitlighet mot bakgrund av att:

- a) aktualiseringskoderna har implementerats i kommunernas socialtjänster via länets referensgrupp⁴ och efter beslut i kommunernas socialnämnder, vilket gör att registrering sker på samma sätt;
- b) koderna kan inte ändras av verksamheterna, annat än via ett nytt beslut i socialnämnden. Detta ger stabilitet och möjlighet till mätningar över tid;
- c) datamaterialet är hämtat direkt från de verksamhetssystem som innehåller socialsekreterarnas registrering av alla aktualiserade ärenden till socialtjänstens barn- och ungdomsenheter;
- d) en kodnyckel har arbetats fram inom ramen för projektet, för att så långt möjligt garantera en likartad registrering.

Generaliserbarhet

Trots att det totala datamaterialet är omfattande bör försiktighet iakttas när det gäller att generalisera resultatet. Slumpmässiga variationer beroende av lokala förhållanden kan förekomma, särskilt som dataunderlaget för vissa kommuner är litet. De årliga sammanställningarna ökar säkerheten i data över tid samt möjliggör även studier av inomkommunala förändringar.

⁴ Bestående av systemförvaltare och socialsekreterare från alla tio kommunerna i länet.

Aktualiserade ärenden till socialtjänsten 2018 barn och ungdom 0 – 20 år. Sammanställning av data från Gävleborgs län, år 2018 jämfört med 2010 – 2017

Aktualiseringar till socialtjänsten

Detta avsnitt rör aktualiseringar till socialtjänsten. ANSÖKAN: den enskilde/vårdnadshavaren begär bistånd. ANMÄLAN: en anhörig, annan privatperson eller myndighet anmäler till socialtjänsten om misstanke att ett barn far illa. YTTRANDE: begäran inkommer från en myndighet. ÖVERFLYTTNING: överflyttning av ett ärende från en annan kommun.

Tabell 2. Totalt antal aktualiseringar till socialtjänsten 2018. 0–20 år, 10 kommuner. 2010–2018. Antal och procentuell förändring -17–18 samt -10–18.

	Period helår									17–18 %	10–18 %	Totalt
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018			
Sandviken	642	686	686	739	782	829	1105	1200	1392	+16	+117	8061
Gävle	2193	2247	2224	2749	3097	3654	4404	4602	4833	+5	+120	30 011
Söderhamn	798	692	736	905	1013	985	1121	1358	1130	-17	+42	8738
Bollnäs	524	518	516	513	638	602	799	901	801	-11	+53	5812
Ovanåker	158	146	142	133	181	260	268	258	380	+47	+141	1926
Ljusdal	432	408	524	574	750	763	713	730	772	+6	+79	5666
Hudiksvall	918	891	948	1072	1401	1459	1653	1476	1723	+17	+88	11 541
Hofors*	-	234	175	269	292	348	282	316	350	+11	+50	2266
Ockelbo	165	134	144	124	120	172	155	185	162	-12	-2	1361
Nordanstig	193	188	177	229	212	284	316	379	520	+37	+169	2498
Länet	6023	6144	6272	7307	8486	9356	10 816	11 405	12 063	+6	+100	77 880

*Hofors, förändring period 2011–2018.

För 2018 inkom 12 063 aktualiseringar till länets kommuner socialtjänster rörande barn och unga (0–20 år). I jämförelse mellan 2017 och 2018 ökade antalet aktualiseringar med 6 % i länet. I sju av tio kommuner ökade antalet aktualiseringar och störst ökning finner vi i Nordanstig (37 %) och Ovanåker (47 %). I jämförelse mellan åren 2010 och 2018 noteras att antal aktualiseringar totalt har ökat med 100 % i länets kommuner (tabell 2).

Tabell 3. Typ av aktualisering till socialtjänsten. 0–20 år. 10 kommuner. 2010–2018. Antal och Procent.

	Period helår								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ansökan	787	665	723	725	779	787	832	755	803
	13 %	11 %	12 %	10 %	9 %	8 %	8 %	7 %	7 %
Anmälan	4975	5259	5303	6334	7486	8329	9788	10 424	10 967
	83 %	86 %	85 %	87 %	88 %	89 %	90 %	91 %	91 %
Yttrande	230	203	238	231	198	214	182	205	279
	4 %	3 %	4 %	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Överflyttning av ärende	31	17	8	17	23	26	14	21	14
	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Totalt	6023	6144	6272	7307	8486	9356	10 816	11 405	12 063
	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Av 12 063 aktualiseringar till socialtjänsten i länets tio kommuner var 91 % anmälningar och 7 % ansökningar. Andelen anmälningar är densamma som 2017. Över tid, från 2010 till 2018, noteras att andelen anmälningar ökar (från 83 till 91 %) medan andelen ansökningar minskar (från 13 till 7 %) (tabell 3).

När vi speciellt studerar utvecklingen av antalet anmälningar (inkl. yttranden, överflyttning) till kommunernas socialtjänster noteras att mellan 2017 och 2018 har antalet anmälningar ökat med 6 %. För Ovanåker noteras en ökning med 53 % och för Nordanstig med 39 % och en minskning i Söderhamn (17 %) och Bollnäs (14 %) (tabell 4).

Tabell 4. Antal anmälningar barn och unga (0–20 år). 10 kommuner. 2018. Antal och procentuell förändring -17–18 samt -10–18. n=71 020.⁵

	Period helår									17–18 %	10–18 %
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
Sandviken	546	595	563	655	687	750	1019	1122	1319	+18	+142
Gävle	1933	1995	1992	2484	2840	3313	4051	4292	4469	+4	+131
Söderhamn	689	621	660	827	912	901	1028	1295	1074	-17	+56
Bollnäs	466	466	457	468	584	537	724	838	721	-14	+55
Ovanåker	123	123	117	115	171	246	258	244	374	+53	+204
Ljusdal	355	365	475	519	695	706	679	695	722	+4	+103
Hudiksvall	809	814	858	956	1265	1386	1541	1351	1599	+18	+98
Hofors	-	202	139	244	259	318	258	284	332	+17	+64
Ockelbo	145	121	130	110	106	146	140	166	145	-13	0
Nordanstig	170	177	158	204	188	266	286	363	505	+39	+197
Länet	5236	5479	5549	6582	7707	8569	9984	10 650	11 260	+6	+115

⁵ Anmälningar, begäran om yttranden samt överflyttningar av ärenden från andra kommuner.

Antalet anmälningar har under perioden (2010–2018) ökat med 115 % i länet. Vid en jämförelse mellan kommunerna föreligger det förhållandevis stora skillnader i utvecklingen av antalet anmälningar, störst ökningar noteras i Ovanåker, Nordanstig och Sandviken (tabell 4).

Vi vet att en del barn och ungdomar aktualiseras till socialtjänsten mer än en gång under ett år, men hur många barn det omfattar har vi tidigare inte haft kunskap om. Kommunernas verksamhetssystem kan inte leverera individbaserade data om unika barn, varför dessa upp-gifter har hanterats manuellt ur rapportuttag från verksamhetssystemet. Eftersom data inhämtas halvårsvis från kommunerna och sammanställs på helår i rapporten innebär detta att vissa barn kan ha aktualiserats både halvår 1 och 2 och pga. att data inte personnummerbaserade så kan dessa barn ej identifieras på helårsbasis. Utifrån beräkningar bedöms antalet barn som är aktuella inom socialtjänsten både halvår 1 och 2 vara mellan 10–15 % på helårsbasis.

Nedanstående tabell har anpassats utifrån bedömningar att antalet barn som aktualiseras under ett helår har minskats med 15 % på helårsbasis för kommunerna och länet totalt, anpassning har gjorts för perioden 2010 – 2018 i tabellen (tabell 5).

Tabell 5. Totalt antal aktualiserade unika barn och unga (0–20 år). 10 kommuner. 2018. 15 % minskning från rapporterade kommundata. Antal, procentuell förändring -17–18 samt -10–18. ^{6 7}

	Period helår									17–18	10–18
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%	%
Sandviken	441	457	485	503	549	594	756	768	742	-3	+68
Gävle	1471	1373	1274	1500	1663	1924	2213	2227	2334	+5	+59
Söderhamn	423	436	422	469	535	551	562	626	540	-14	+28
Bollnäs	264	287	283	286	335	384	442	500	446	-11	+69
Ovanåker	114	99	94	83	108	144	167	173	201	+16	+77
Ljusdal	319	263	321	347	400	412	472	422	406	-4	+27
Hudiksvall	734	552	609	681	798	842	836	796	835	+5	+14
Hofors	0	111	116	116	152	169	154	160	198	+24	+78
Ockelbo	122	88	100	88	85	109	94	111	95	-14	-22
Nordanstig	110	121	115	128	117	160	178	196	257	+31	+134
Länet	3998	3787	3821	4201	4742	5290	5874	5979	6055	+1	+51

Antalet *unika barn* som aktualiserats till socialtjänsterna i länet under 2018 bedöms vara 6055 barn. En ökning av antalet unika barn med 1 % noteras i jämförelse med 2017. Det föreligger stora skillnader mellan kommunerna, för Nordanstig noteras en ökning med 31 % och för Söderhamn en minskning med 14 % (tabell 5).

I jämförelse mellan 2010 och 2018 har antalet unika barn ökat med 51 % i länet. Över en längre tidsperiod föreligger förhållandevis stora skillnader mellan kommunerna (tabell 5).

⁶ Omfattar alla aktualiseringar (ansökan, anmälan, yttranden, överflyttning).

⁷ Enligt jämförelser bakåt i tid inom socialtjänsten i Gävle mellan datarapport för helår ur verksamhetssystemet och data i FOU-rapporten (halvår 1 +2) föreligger en differens i data mellan 10–15 %. Vi beslutar att en differensnivå på 15 % föreligger för alla kommuner i länet, dvs. 15 % minskas från respektive kommuners rapporterade data för unika barn, t.ex. för länet var antalet barn 7123 barn år 2018, vilket blir 7123 - 15 % = 6055 unika barn.

Vilka barn aktualiseras till socialtjänsten?

Ålder

Barnen är i genomsnitt närmare 11 år (10,72 år) när de aktualiseras (ansökan, anmälan, yttrande) till socialtjänsten under 2018. I jämförelse med 2017, då medelåldern var 10,54 år, finner vi att medelåldern på barn och unga är något högre 2018 (diagram 1).

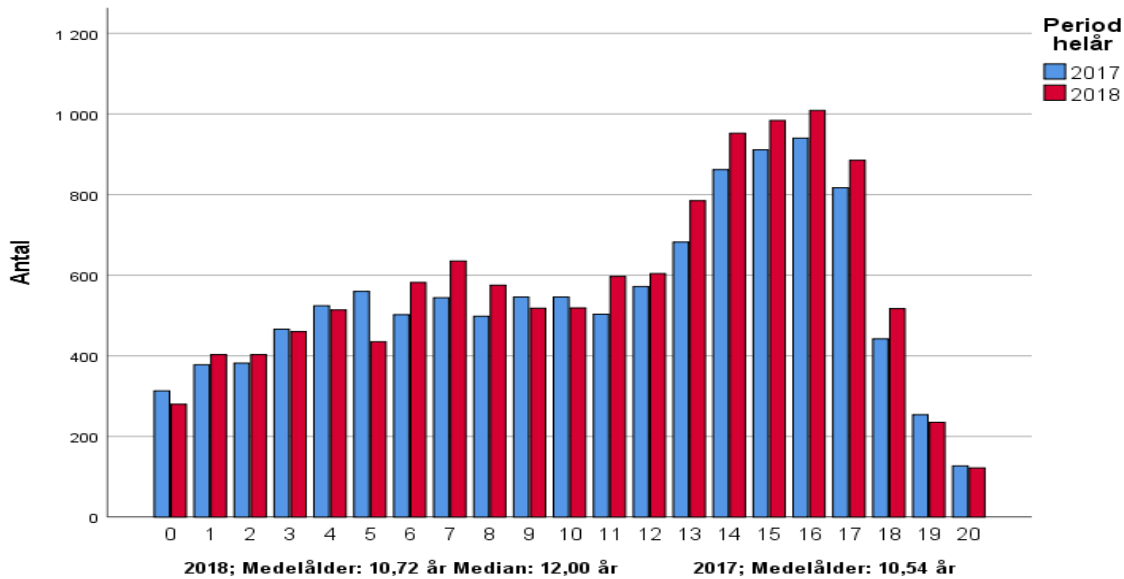


Diagram 1. Åldersfördelning, 0–20 år, aktualiseringar. Totalt, 10 kommuner. 2018 jämfört 2017. Antal.

I nedanstående diagram har de aktualiserade barnen fördelats utifrån åldersgrupper. Där noteras för 2018, att andelen yngre barn 0–6 år har minskat och för andelen barn 7–12 år och ungdomar 17–20 år noteras en ökning i jämförelse med 2017 (diagram 2, tabellbilaga, tabell 1).

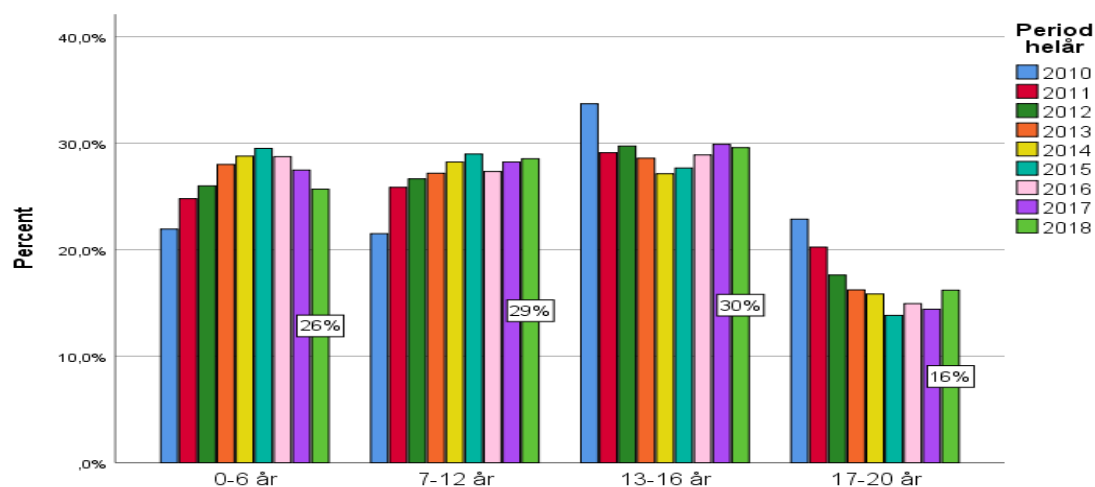


Diagram 2. Fördelning åldersgrupp. Totalt, 10 kommuner. 2010–2018. Procent.

Om vi tittar på ålder för de barn och unga som har aktualiserats under 2018 är medelåldern 10,72 år. För perioden 2010–2018 har medelåldern sjunkit från 12 år (11,73) till närmare 11 år (10,72) 2018 (tabell 6).

Tabell 6. Medel- och medianålder aktualiserade barn och unga. 10 kommuner. 2010–2018.*

Period helår	Medel	Median	Antal
2010	11,73	14,00	6023
2011	11,09	12,00	6144
2012	10,86	12,00	6272
2013	10,54	11,00	7283
2014	10,37	11,00	8479
2015	10,21	11,00	9264
2016	10,48	11,00	10 726
2017	10,54	11,00	11 369
2018*	10,72	12,00	12 017

*Bortfall=46

För 2018 noteras att andelen anmälningar är högst för barn i åldersgrupperna 0–6 och 7–12 år, 95 respektive 94 %, medan andelen ansökningar är högst för åldersgruppen 17–20 år (14 %) (tabell 7).

Tabell 7. Aktualiseringstyp efter åldersgrupp. 10 kommuner. 2018. Antal och Procent. *

	Aktualiseringstyp				Totalt
	Ansökan	Anmälan	Yttrande	Överflyttning av ärende	
0–6 år	117	2942	21	6	3086
	4%	95%	1%	0%	100%
7–12 år	178	3218	31	2	3429
	5%	94%	1%	0%	100%
13–16 år	212	3228	110	4	3554
	6%	91%	3%	0%	100%
17–20 år	266	1561	117	2	1946
	14%	80%	6%	0%	100%
Totalt	773	10 949	279	14	12 015
	6%	91%	2%	0%	100%

*Bortfall=48

Kön

Av de barn och ungdomar som aktualiserats 2018 är 54 % pojkar och 46 % flickor (tabell 8). Jämfört över tid (2010–2018) har andelen flickor ökat från 41–46 % (tabellbilaga, tabell 2).

Tabell 8. Kön efter åldersgrupp. 10 kommuner. 2018. Antal och Procent. *

	Kön		Totalt
	Pojke	Flicka	
0–6 år	1629	1457	3086
	53%	47%	100%
7–12 år	1915	1514	3429
	56%	44%	100%
13–16 år	1879	1675	3554
	53%	47%	100%
17–20 år	1116	829	1945
	57%	43%	100%
Totalt	6539	5475	12 014
	54%	46%	100%

*Bortfall=49

Något mer än hälften av de allra yngsta barnen, 0–6 år, som aktualiseras till socialtjänsten under år 2018 är pojkar (53 %). Störst andel av flickor som aktualiseras finner vi i åldersgrupperna 0–6 och 13–16 år (47 %) (tabell 8).

Familjebild

Data rörande barnets familjebild har sammanställts sedan 2009, dock inte för alla kommuner.⁸ Rapportering av data rörande familjebild (hur barnet bor) har dock varit behäftad med en omfattande manuell hantering för kommunerna pga. att verksamhetssystemen inte har kunnat leverera färdiga rapporter. Rapportering om familjebild har därför tagits bort fr.o.m. år 2017. Under perioden 2009–2016 har andelen barn som aktualiserats till socialtjänsten och som lever med en ensamstående förälder varierat mellan 56 till 65 % (FoU rapport 2017:2, s. 18).

I jämförelse med SCB:s barn och familjestatistik noteras att tre av fyra barn, 75 %, i riket bor med båda sina ursprungliga föräldrar. Den vanligaste familjetypen för en ensamstående förälder är en ensamstående mamma (SCB 2013, Statistiknyhet 2013-10-07).

Andelen ensamstående föräldrar, och då i synnerhet ensamstående mammor, som kommer i kontakt med socialtjänsten i länets kommuner är således en överrepresenterad grupp.

I andra svenska studier av barn som enligt skola och barnhälsovård haft psykosociala problem har barn till ensamstående föräldrar varit överrepresenterade. Av dessa studier kan man dra slutsatsen att barn i enföräldersfamiljer löper en något förhöjd risk för negativa utfall än andra barn. Dock är effekterna av ensamföräldraskap inte särskilt stora. Andra faktorer såsom ekonomisk situation, föräldrarnas utbildning samt personliga egenskaper hos barn och förälder är mer avgörande för barnets utveckling (Lagerberg, D. & Sundelin, C., 2000, s. 195).

⁸ Fem kommuner har rapporterat familjebild mellan 2009–2016. Övriga kommuner har inte haft tid och resurser att manuellt sammanställa dessa data.

Vem aktualiserar till socialtjänsten?

Ansökningar till socialtjänsten görs uteslutande av barnets förälder/vårdnadshavare eller den enskilde (myndig ungdom), medan *anmälningar* om barn och unga görs av privatpersoner eller myndigheter.

Tabell 9. Vem aktualiserar till socialtjänsten? 10 kommuner. 2010–2018. Procent n=77 877.

		Period helår, procent									
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Ansökan	Den enskilde/sökande	4	3	3	3	2	2	2	1	2	Privatpersoner, 26 % Myndigheter, 74 %
	Förälder/vårdnadshavare	9	8	8	7	7	7	6	5	5	
	Anhörig	9	9	8	10	11	10	9	9	9	
	Annan privatperson	9	11	11	10	12	12	14	12	10	
Anmälan	Förskola	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
	Skola	13	12	14	15	14	16	15	15	16	
	Hälso- och sjukvård	8	9	8	10	10	10	10	12	12	
	Socialtjänsten (ex officio)	11	11	11	12	14	14	15	16	16	
	Polisen	25	24	25	20	18	17	19	19	18	
	Åklagare/domstol	4	3	3	2	2	1	1	1	1	
	Annan kommun	2	2	2	2	2	3	3	3	3	
	Övrigt	4	5	5	6	5	6	5	5	6	
Totalt		100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Bland länets tio kommuner 2018 står polisen för flest antal *anmälningar* (18 %), följt av socialtjänsten och skolan (16 %). 10 % av anmälningarna kommer från annan privatperson och 9 % från anhöriga medan 2 % av anmälningarna kommer från förskolan. 7 % av *ansökningarna* kommer ifrån familjen: den enskilde (2 %) och förälder/vårdnadshavare (5 %) (tabell 9, tabellbilaga, tabell 3).

I jämförelse mellan 2017 och 2018 noteras en ökning av andelen anmälningar från skolan och en minskning i anmälningar från polisen (tabell 9, tabellbilaga, tabell 3).

Sammanfattningsvis kommer 74 % av aktualiseringarna 2018 från myndigheter och 26 % från barnets privata nätverk eller från andra privatpersoner (tabell 9).

Orsaker till anmälan

I länets kommuner har orsak till aktualisering endast registrerats vid anmälan. De orsakskategorier som tagits fram inom ramen för arbetet med länets kommuner (se bilaga 1) har hämtats från forskningsöversikter rörande utsatta barn samt från forskningsstudier som behandlar sammanställningar av barnavårdsutredningar.

De verksamhetssystem som socialtjänsten i länet använder tillåter inte att man registrerar mer än ett aktualiseringsskäl per inkommit anmälningsärende. Detta kan begränsa registrering i komplexa ärenden som omfattas av problemansamlingar. Socialarbetarna i länet har dock inte upplevt några stora problem med att identifiera ett bärande problemområde vid varje anmälningsstillfälle.⁹

⁹ Vid löpande referensgruppsmöten i projektet ger kommunrepresentanter feedback om arbetet i projektet. Instruktionen vid registrering är att det är den av anmälaren uppgivna orsaken som ska registreras.

Tabell 10. Orsak till anmälan. 0–20 år. 10 kommuner. 2010–2018. Procent. n= 70 364.¹⁰

	Period helår, procent								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Psykisk ohälsa hos barnet	3	3	3	4	4	4	4	5	5
Beteendeproblem	17	14	14	11	10	11	11	12	12
Skolproblem	3	3	3	3	3	3	4	4	4
Relationsproblem i familjen	6	6	7	7	7	8	6	7	9
Förseelse	8	8	6	5	3	2	4	3	2
Egen brottslighet/kriminalitet	9	7	6	4	4	4	3	4	5
Eget missbruk	5	4	4	4	5	4	4	4	5
Omsorgssvikt	38	43	44	47	48	49	49	44	42
Utsatt för övergrepp	5	5	6	7	7	8	6	7	7
Våld i familjen	6	7	7	7	8	8	8	9	9
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Omsorgssvikt är den vanligaste orsaken till anmälan (42 %) i länets tio kommuner 2018. Omsorgssvikt är ett samlingsbegrepp som omfattar brister i omsorg om barnet, pga. missbruk eller psykisk sjukdom hos förälder, försummelse, vanvård och övervakning eller hårda och auktoritära uppfostringsmetoder (tabell 10, tabellbilaga, tabell 4).

Beteendeproblem är den näst vanligaste orsaken till anmälan (12 %). Detta rör barn och unga som befinner sig i riskzonen p.g.a. ett utagerande beteende, vistelse i riskmiljöer eller i riskbruk av alkohol och droger. Kriminalitet anmäls i 5 % av fallen, detta omfattas av rapporter om lagöverträdelse som kan leda till beslut av åklagare i någon form såsom åklagaryttranden och polisrapporter. Förseelse anmäls i 2 % av fallen, vilka omfattar rapporterade snatterier samt mindre allvarliga lagöverträdelse. I övrigt kan noteras att 9 % av anmälningarna rör våld i familjen och 7 % misstänkt övergrepp mot barnet, 5 % rör anmälan om psykisk ohälsa hos ett barn och 4 % skolproblem. 4 % av anmälningarna rör missbruk hos den unge (eget missbruk) (tabell 10, tabellbilaga, tabell 4).

Mellan 2017 och 2018 noteras att andelen anmälningar om omsorgssvikt minskat och anmälningar om relationsproblem i familjen ökat. I övrigt noteras en ökning av anmälningar rörande kriminalitet och missbruk, med en procentenhet (tabell 10, tabellbilaga, tabell 4).

Över perioden 2010–2018 kan vi främst notera att andelen anmälningar rörande omsorgssvikt fortsätter att minska under 2018, efter att ha haft en uppåtgående trend mellan 2009 och 2016 (tabell 10, tabellbilaga tabell 4).

Då omsorgssvikt utgör en så stor andel av anmälningarna och är ett samlingsbegrepp som omfattar brister i omsorg om barnet, gjordes en aktstudie av vad som låg bakom dessa anmälningar i nio av länets 10 kommuner under första halvåret 2011 (FoU Välfärd, Arbetsrapport 2012:2).

Det framgår av resultatet att närmare hälften (48 %) av de barn som anmäls för omsorgssvikt enligt anmälningarna lever i en *riskmiljö* där barnets grundläggande behov blir eftersatta. De främsta orsakerna går att finna i förälders missbruk, och i vissa fall en orolig hemsituation med

¹⁰ Ingår anmälan, begäran om yttrande, överflyttning.

bråk och konflikter där missbruk av alkohol ofta är förekommande. De som oftast anmäler barn i riskmiljö är privatpersoner och polisen.

Fysisk försummelse förelåg i 32 % av anmälningarna där det framför allt handlade om bristande tillsyn (hygien, kläder, mat) och i vissa fall övervakning (barnet lämnas ensamt). De som främst anmäler fysisk försummelse är privatpersoner, socialtjänsten, hälso- och sjukvården.

20 % av barnen är utsatta för psykisk försummelse, främst på grund av psykisk sjukdom/ ohälsa hos förälder och i vissa fall hårda och inkonsekventa uppfostringsmetoder och i enstaka fall kognitiva svårigheter hos föräldrar. Fokus i psykisk försummelse är brister i den känslomässiga omvårdnaden på grund av brister i samspel och stimulans eller i kärlek och uppmärksamhet. Socialtjänsten, hälso- och sjukvården, anhöriga och skolan anmäler i de flesta fall barn som är utsatta för psykisk försummelse.

Beslut om social utredning

Barn som aktualiseras till socialtjänsten blir inte automatiskt aktuella för en social utredning. När en anmälan kommer in till socialtjänsten görs först en bedömning (förhandsbedömning) om anmälan allvarlighetsgrad och om barnets behov behöver utredas. Vid en ansökan, från förälder, skall en social utredning alltid inledas för att utreda barnets behov.

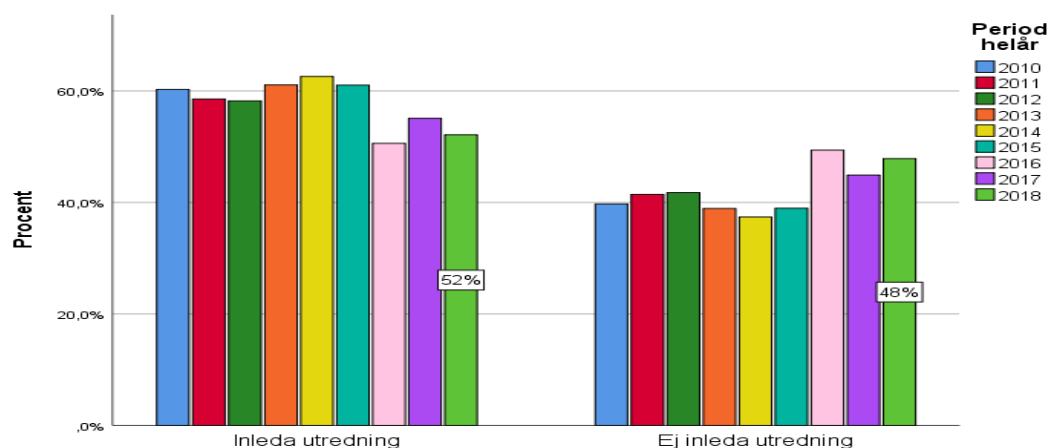


Diagram 3. Beslut om social utredning. 10 kommuner. 2010–2018. Procent.

För länets kommuner finner vi att av det totala antalet aktualiseringar 2018 leder mer än hälften (52 %) till en social utredning, vilket är en minskning i jämförelse med 2017 (55 %) (diagram 3, tabellbilaga, tabell 5).

Enligt lagstiftningen skall *alla* ansökningar utredas, varför nedanstående tabell enbart visar andelen inledda utredningar efter anmälan eller på annat sätt.

Tabell 11. Beslut om social utredning efter anmälan eller på annat sätt. 10 kommuner. 2010–2018. Antal och Procent.¹¹

	Beslut om att inleda utredning									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
	%	%	%	%	%	%	%	%	Totalt	%
Anmälan	54	53	52	57	59	57	47	52	10 914	48
Yttrande	99	100	99	99	100	99	95	96	278	98
Överflyttning av ärende	97	100	100	65	50	68	36	57	14	79
Totalt	60	59	58	61	63	61	51	55	12 009	52

För 2018 noteras att vid anmälningar startas en social utredning i 48 % av fallen samt i 98 % vid begäran om yttranden. Andelen beslut om att inleda social utredning efter anmälan är lägre 2018 i jämförelse med 2017 (52 %) (tabell 11).

¹¹ Anledningen till att antalet anmälningar skiljer sig från tabell 3 är att det saknas uppgifter om beslut om utredning för vissa poster i datamaterialet. Bortfall för 2018=54.

Analys och kommentarer

Myndigheter som möter barn och ungdomar i sin verksamhet (förskola, skola, hälso- och sjukvård osv.) har en lagstadgad skyldighet att anmäla till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa (14 kap. 1 c § SoL). För privatpersoner föreligger ingen lagstadgad skyldighet att anmäla till socialtjänsten. Det finns dock en lagstadgad rekommendation för privatpersoner att anmäla olika förhållanden om barn som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Begreppet ”barn som far illa” används framför allt juridiskt och avser barn som utsätts för brister i omsorgen av sina föräldrar och barn/ungdomar som skadar sig själva genom destruktiva beteenden (Socialstyrelsen, 2012, s. 11).

Det är svårt att uttala sig om hur många barn som far illa då definitionen av ”att fara illa” inte är entydig. Anmälningar om barn eller unga som far illa speglar inte bara barnets situation utan kan också vara ett uttryck för anmälningsbenägenheten i samhället. Med anmälningsbenägenhet avser anmälarens toleransnivå för risker som barn utsätts för. Det finns således inget direkt samband mellan antalet anmälningar och de faktiska förhållandena som barn lever under (a a: s. 11).

Anmälningar av barn och unga i Gävleborgs län

När vi studerar antalet anmälningar av barn och unga, enligt 14 kap. 1 c § SoL, till länets socialtjänster över tid, noteras att antalet anmälningar av yngre barn (0–6, 7–12 år) haft en uppåtgående trend. Vi finner vidare att fr.o.m. 2012 ökar antalet anmälda äldre barn (13–16 år), efter att ha haft en nedåtgående trend mellan 2010 till 2012 (diagram 4, tabellbilaga, tabell 6).

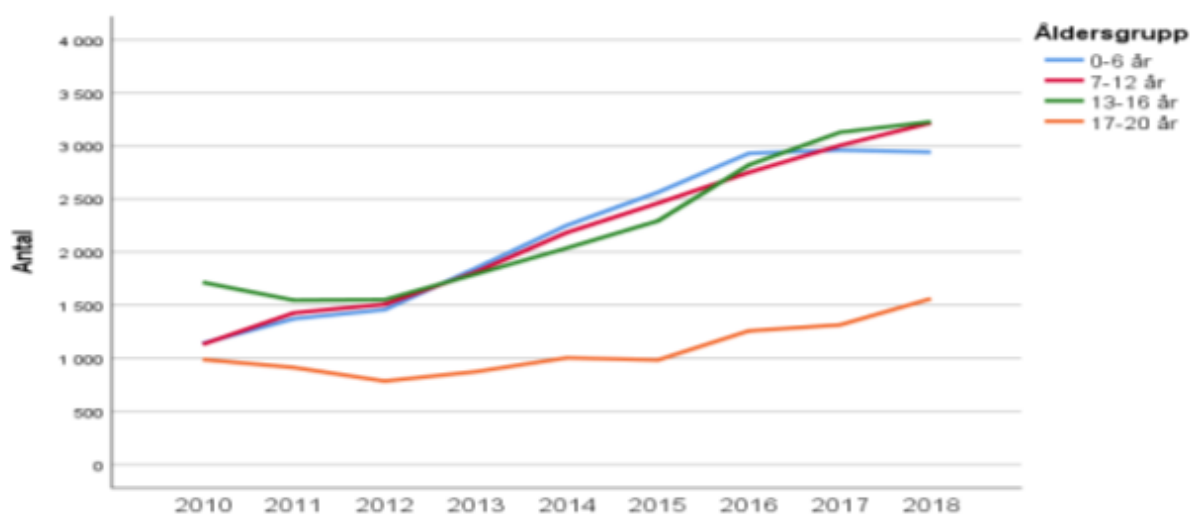


Diagram 4. Antal anmälningar barn och unga efter åldersgrupper. 2010–2018. 10 kommuner. $n=68\ 771$.¹²

¹² Antalet anmälningar (ej yttrande och överflyttning av ärenden).

I jämförelse mellan 2017 och 2018 har antalet anmälningar av yngre barn 0–6 år minskat något (-1 %) och ökat för barn 7–12 år med 7 %. Antalet anmälningar om äldre barn (13–16 år) har ökat med 3 %. Den största ökningen av anmälningar, i jämförelse med 2017, noteras för åldersgruppen 17 – 20 år med 19 %. Över tid (2010–2018) har antalet anmälningar av barn 0–6 år ökat med 158 % och av barn i åldern 7–12 år med 185 % (tabellbilaga, tabell 6).

När vi tittar närmare på vilka som vanligtvis anmäler till socialtjänsten, efter barnens ålder, så föreligger det vissa skillnader mellan uppgiftslämnarna. Anmälningar från privatpersoner (anhöriga, annan privatperson) berör till största del yngre barn, 0–6 år (33 %) och 7–12 år (33 %). Anmälan från grundskola omfattar barn 7–12 och 13–16 år, i jämförelse med anmälningar hälso- och sjukvård som berör oftast de allra minsta barnen 0–6 år och äldre barn 13–16 år. Polisen gör anmälningar rörande barn i olika åldrar, dels små barn (0–6 år) som uppmärksammas i utsatta situationer vid ingripanden (t.ex. lägenhetsbråk) samt ingripanden rörande unga lagöverträdare i åldern 13–16 och 17–20 år (tabell 12, tabellbilaga, tabell 7).

Tabell 12. Vem som anmäler barn och unga, efter åldersgrupper. Totalt 2010–2018. Procent. 10 kommuner. $n=68\,600$.¹³

	Åldersgrupper			
	0–6	7–12	13–16	17–20
Anhörig	33%	33%		
Annan privatperson	38%	33%		
Förskola	92%	6%		
Skola		39%	43%	
Hälso- och sjukvård	33%		29%	
Socialtjänsten (ex Officio)	33%	27%	27%	
Polisen	23%		34%	22%
Annan kommun	32%	29%		
Övrigt	34%	28%		
Totalt	28%	28%	29%	14%

Orsaken till en anmälan av ett barn skiljer sig utifrån barnens ålder. Vi noterar att orsak till anmälningar rörande relationsproblem i familjen oftast berör barn 0–6 år (31 %) och 7–12 år (34 %). Anmälningsorsaken om psykisk ohälsa, beteendeproblem samt kriminalitet och missbruk berör vanligtvis äldre barn (13 – 16 år) och unga vuxna (17 – 20 år). Till skillnad mot anmälningar rörande omsorgssvikt, övergrepp och våld i familjen som till största del omfattar de yngre barnen (0–6, 7–12 år) (tabell 13, tabellbilaga, tabell 8).

¹³ Antalet anmälningar (ej yttrande och överflyttning av ärenden).

Tabell 13. Orsak till anmälan barn och unga, efter åldersgrupper. Totalt 2010–2018. Procent.
10 kommuner. n= 68 605 ¹⁴

	Åldersgrupper			
	0–6	7–12	13–16	17–20
Psykisk ohälsa hos barnet			45%	28%
Beteendeproblem			55%	25%
Skolproblem		25%	60%	
Relationsproblem i familjen	31%	34%		
Förseelse			45%	44%
Egen brottslighet/kriminalitet			58%	34%
Eget missbruk			38%	58%
Omsorgssvikt	41%	35%		
Utsatt för övergrepp	32%	38%		
Våld i familjen	46%	34%		
Totalt	28%	28%	29%	14%

När vi studerar anmälningsorsak och barnens könstillhörighet, så föreligger det vissa skillnader mellan könen. De största skillnaderna mellan pojkar och flickor föreligger främst vad gäller anmälningar om beteendeproblem, förseelse, kriminalitet och missbruk, som till största del omfattar pojkar. Anmälningar om psykisk ohälsa, relationsproblem i familjen och övergrepp mot barnet förekommer i något högre grad hos flickor än hos pojkar. Däremot omfattar anmälningar om våld i familjen både pojkar och flickor i lika stor grad (tabell 14, tabellbilaga, tabell 9).

¹⁴ Antalet anmälningar (ej yttrande och överflyttning av ärenden).

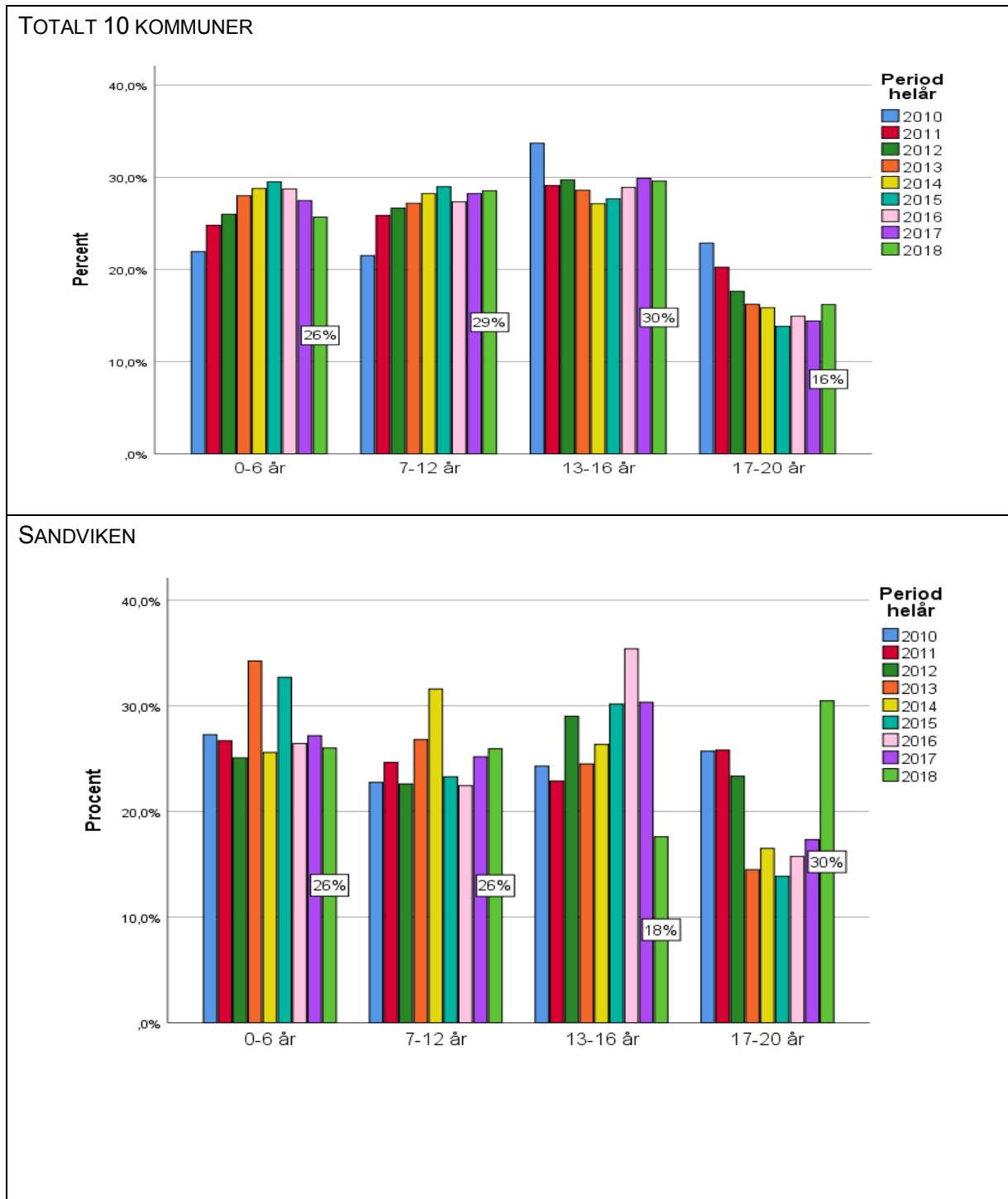
Tabell 14. Orsak till anmälan barn och unga, efter kön. Totalt 2010–2018. Procent.
10 kommuner. n= 68 692 ¹⁵

	Kön	
	Pojke	Flicka
Psykisk ohälsa hos barnet		54%
Beteendeproblem	63%	
Skolproblem	59%	
Relationsproblem i familjen		52%
Förseelse	72%	
Egen brottslighet/kriminalitet	81%	
Eget missbruk	67%	
Omsorgssvikt	52%	
Utsatt för övergrepp		54%
Våld i familjen	50%	50%
Totalt	55%	45%

¹⁵ Antalet anmälningar (ej yttrande och överflyttning av ärenden).

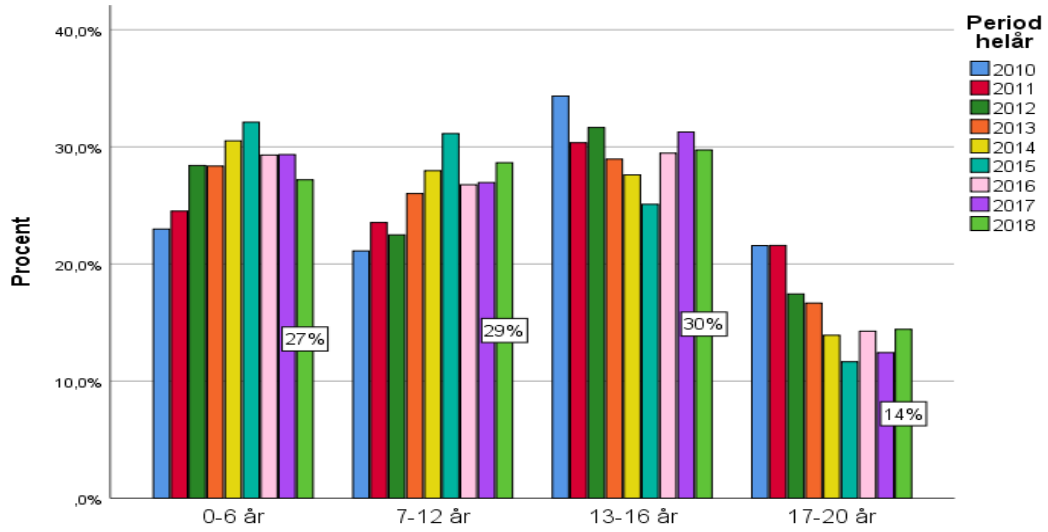
Aktualiserade ärenden till socialtjänsten. Kommunredovisning. Barn och ungdom 0–20 år. Period; 2010–2018¹⁶

Åldersgrupp

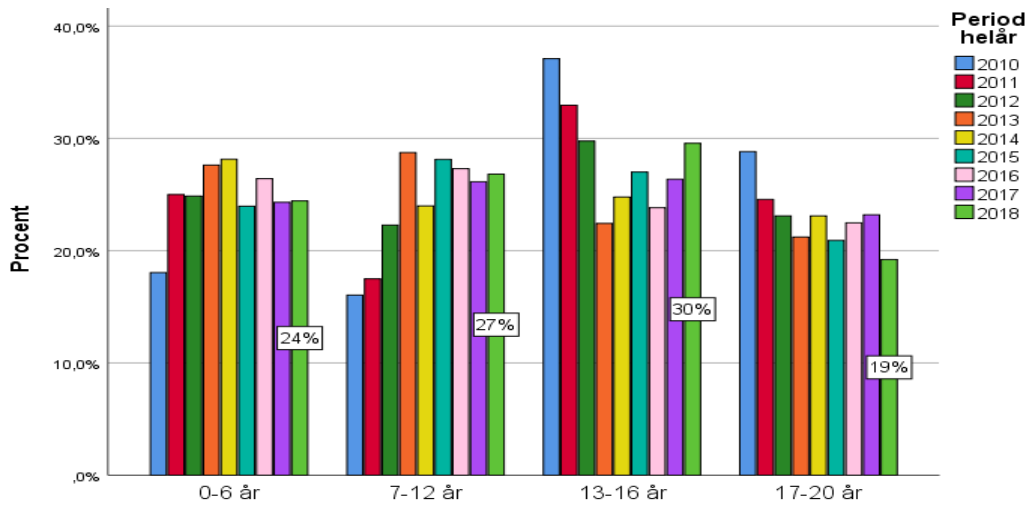


¹⁶ Totalt, ej unika barn och unga.

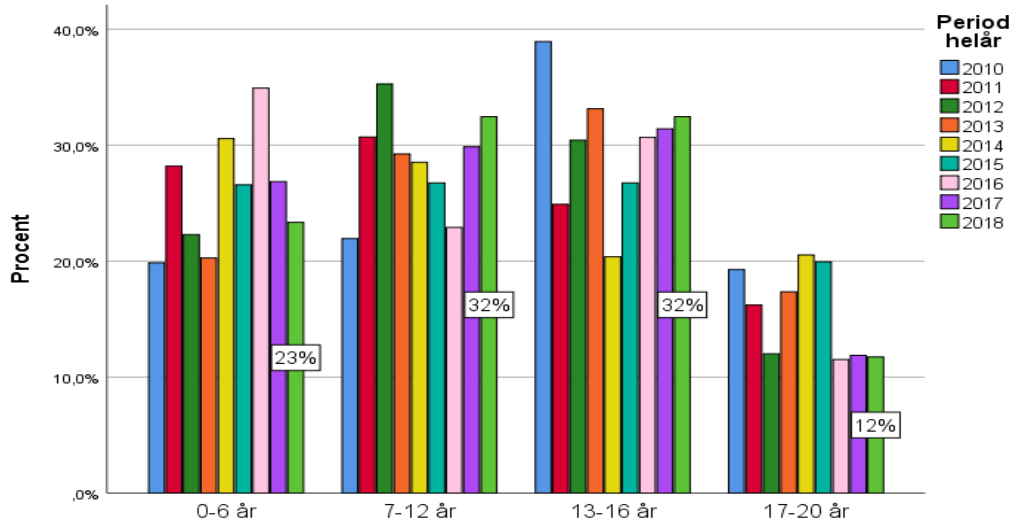
GÄVLE

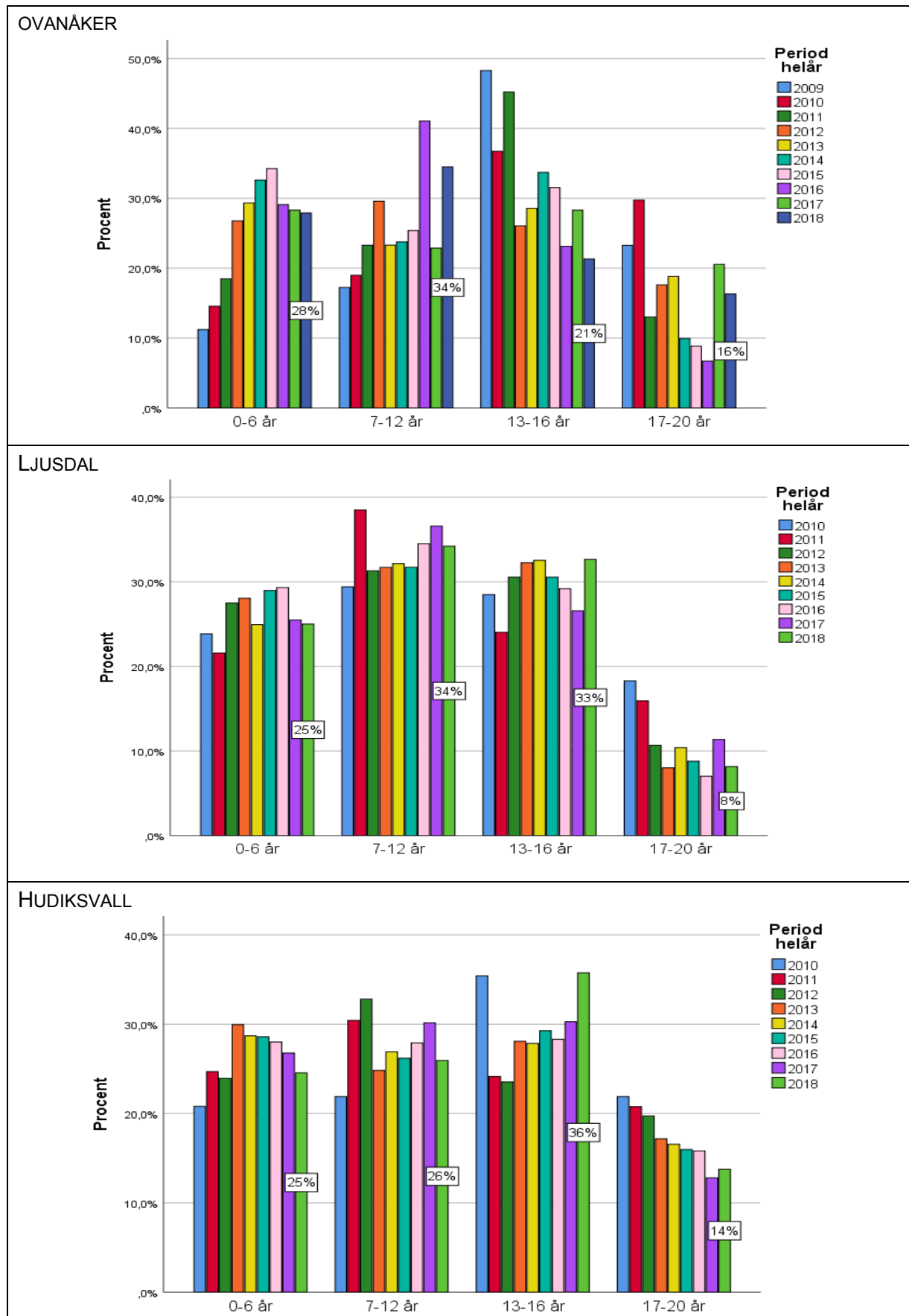


SÖDERHAMN



BOLLNÄS





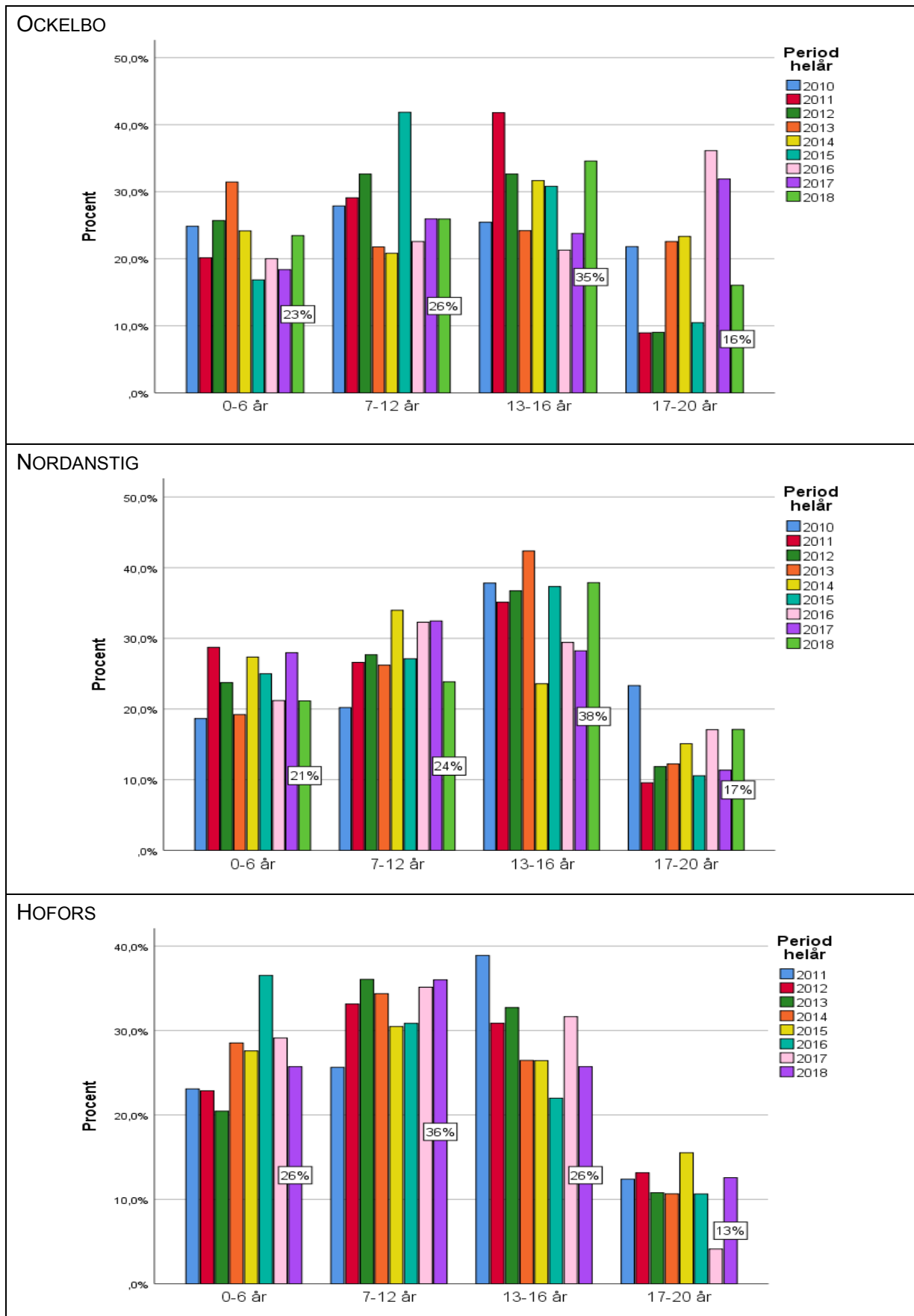


Diagram 5. Åldersgrupper. 10 kommuner. 2010–2018. Procent.

Orsak till anmälan¹⁷

Tabell 16. Anmälningsorsak. 10 kommuner. 2010–2018. Procent.

TOTALT									
	Period helår, %								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Psykisk ohälsa hos barnet	3	3	3	4	4	4	4	5	5
Beteendeproblem	17	14	14	11	10	11	11	12	12
Skolproblem	3	3	3	3	3	3	4	4	4
Relationsproblem i familjen	6	6	7	7	7	8	6	7	9
Förseelse	8	8	6	5	3	2	4	3	2
Egen brottslighet/kriminalitet	9	7	6	4	4	4	3	4	5
Eget missbruk	5	4	4	4	5	4	4	4	5
Omsorgssvikt	38	43	44	47	48	49	49	44	42
Utsatt för övergrepp	5	5	6	7	7	8	6	7	7
Våld i familjen	6	7	7	7	8	8	8	9	9
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

SANDVIKEN									
	Period helår, %								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Psykisk ohälsa hos barnet	5	4	5	5	5	3	5	5	5
Beteendeproblem	12	12	7	5	10	9	14	14	12
Skolproblem	4	4	3	6	5	4	4	3	3
Relationsproblem i familjen	9	11	8	9	7	11	7	8	4
Förseelse	2	1	4	1	1	1	5	2	2
Egen brottslighet/kriminalitet	10	8	6	3	1	3	3	3	3
Eget missbruk	4	5	4	4	3	1	1	3	4
Omsorgssvikt	38	43	46	50	46	50	39	44	51
Utsatt för övergrepp	7	4	8	8	8	7	8	5	5
Våld i familjen	10	9	9	9	13	10	11	13	11
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹⁷ Ingår anmälan, begäran om yttranden, överflyttning.

Beslut om social utredning efter aktualiseringstyp

Tabell 17. Beslut om social utredning efter aktualiseringstyp. 10 kommuner. 2015–2018.
Procent.

TOTALT 10 KOMMUNER				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	96	93	89	91
Anmälan	48	52	47	57
Yttrande	98	96	95	99
Överflyttning av ärende	79	57	36	68
Totalt	52	55	51	61

SANDVIKEN				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	92	96	91	95
Anmälan	56	51	49	59
Yttrande	100	100	100	100
Överflyttning av ärende	-	100	-	60
Totalt	59	55	53	62

GÄVLE				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	93	90	88	86
Anmälan	43	50	57	57
Yttrande	100	99	100	100
Överflyttning av ärende	83	50	44	64
Totalt	48	53	49	61

SÖDERHAMN				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	98	97	97	89
Anmälan	50	53	53	47
Yttrande	100	100	100	100
Överflyttning av ärende	-	100	100	100
Totalt	53	56	59	53

BOLLNÄS				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	99	91	99	89
Anmälan	51	54	53	40
Yttrande	100	100	100	100
Överflyttning av ärende	-	-	-	100
Totalt	56	57	59	46

ÖVANÄKER				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	100	100	100	100
Anmälan	57	58	56	59
Yttrande	100	100	-	-
Totalt	58	61	58	61

LJUSDAL					HUDIKSVALL				
	Inleda utredning, %					Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015		2018	2017	2016	2015
Ansökan	100	94	91	97	Ansökan	100	99	94	99
Anmälan	63	61	62	69	Anmälan	46	55	60	66
Yttrande	100	89	68	100	Yttrande	100	92	100	100
Överflyttning av ärende	–	100	50	100	Överflyttning av ärende	100	0	33	60
Totalt	66	63	63	72	Totalt	51	59	63	68

OCKELBO					NORDANSTIG				
	Inleda utredning, %					Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015		2018	2017*	2016	2015
Ansökan	100	100	100	96	Ansökan	100	95	100	100
Anmälan	50	54	56	73	Anmälan	33*	55	57	49
Yttrande	100	100	–	67	Yttrande	75	100	100	100
Överflyttning av ärende	–	–	–	–	Överflyttning av ärende	–	100	100	–
Totalt	57	60	60	76	Totalt	36*	60	62	54

* Osäkra data

HOFORS				
	Inleda utredning, %			
	2018	2017	2016	2015
Ansökan	100	81	100	100
Anmälan	53	55	37	46
Yttrande	100	-	100	100
Överflyttning av ärende	–	–	–	–
Totalt	62	58	43	53

Sammanfattande slutsatser och reflektioner

Sammanställningen av statistik för aktualiseringar (ansökan, anmälan) från de tio kommunernas socialtjänster i Gävleborgs län under helåret 2018 ger ett unikt jämförelsematerial och att jämförelser görs över tid (2010–2018), gör materialet än mer intressant.

För 2018 inkom 12 063 aktualiseringar rörande barn och unga 0–20 år till socialtjänsten i länets tio kommuner. De allra flesta aktualiseringarna rör anmälningar (91 %) och andelen ansökningar är 7 %.

Det totala antalet aktualiseringar ökade med 6 % i länet mellan 2017 och 2018 och *ökningen utgörs till största delen av antalet anmälningar*. Under perioden 2010 till 2018 har det totala antalet aktualiseringar i länet ökat med 100 %. En fortsatt tydlig trend över tid är att antalet *anmälningar* ökar medan *ansökningarna* minskar.

Antalet anmälningar till kommunernas socialtjänster ökade med 6 % mellan 2017 och 2018 och i ett längre tidsperspektiv (2010 till 2018) noteras en ökning med 115 %. Vid en jämförelse mellan kommunerna föreligger det förhållandevis stora skillnader i utvecklingen av antalet anmälningar över tid.

Vad gäller utvecklingen av *antalet unika barn* som aktualiserats till socialtjänsten mellan 2017 och 2018, finner vi att antalet barn ökade med 1 % i länet. I jämförelse mellan 2010 och 2018 har antalet unika barn ökat med 51 %. Kommunernas socialtjänster i länet, kommer alltså i kontakt med allt fler barn och ungdomar över tid.

Det som främst har förändrats över tid är att antalet anmälningar av *yngre barn* (0–12 år) till socialtjänsten har ökat. Mellan 2010 och 2018 har antalet anmälningar rörande barn 0–6 år ökat med 158 % av barn i åldern 7–12 år med 185 %. I jämförelse med anmälningar av barn i åldersgruppen 13–16 år där vi noterar en ökning med 88 % under samma period.

I och med att allt yngre barn anmäls till socialtjänsten handlar anmälningsorsaken alltmer om olika brister i barnens hemförhållanden och bristande föräldraförmåga (omsorgssvikt, våld i familjen, övergrepp mot barn, relationsproblem i familjen) och allt mindre om beteendeproblem (kriminalitet, utagerande). 42 % av anmälningarna i länet handlar om brister i omsorg om barnet (omsorgssvikt). I jämförelse mellan 2017 och 2018 har dock antalet anmälningar om omsorgssvikt minskat och anmälan om relationsproblem i familjen, kriminalitet och missbruk ökat.

Bland länets tio kommuner 2018 står polisen för flest antal aktualiseringar (anmälningar), följt av skolan och socialtjänsten (ex officio)¹⁸. 10 % av aktualiseringarna (anmälningar) kommer från privatpersoner och 9 % från anhöriga (till det berörda barnet och dess familj). 7 % av aktualiseringarna är ansökningar från familjen eller den enskilde (en myndig ungdom).

I ett nioårsperspektiv visar vår sammanställning att vilka barn och unga som aktualiseras till socialtjänsten är relativt stabilt vad gäller kön, det är något fler pojkar än flickor som kommer i kontakt med socialtjänsten, även om andelen flickor ökar över tid. Barnen är i genomsnitt närmare 11 år när de aktualiseras.

Sedan 2009, då länets kommuner påbörjade sammanställningen av aktualiseringarna, har antalet anmälningar av barn och unga till socialtjänsten ökat för varje år. Det är mycket som talar för att ökningen inte enbart kan förklaras av förändrade ålderskullar (Åsbrink, P., 2018, s. 21).

¹⁸ Anmälningar från den egna socialtjänstorganisationen, t.ex. från försörjningsstöds- eller vuxenenheter.

Viss forskning pekar på att den största förklaringen till att ökningen är hur anmälningar till socialtjänsten görs och tas emot. Socialtjänstens organisering och kapacitet, graden av samverkan med andra myndigheter/verksamheter samt graden av tillgänglighet gentemot allmänheten är viktiga faktorer som påverkar utvecklingen av anmälningar (se t.ex. Wiklund 2006 samt 2008).

Möjliga delförklaringar till ökningen av anmälningarna kan även vara ett ökat fokus hos myndigheter rörande anmälningsplikten samt en utökad samverkan med socialtjänsten som har sin grund i lokala initiativ och förändringar i lagstiftningen.¹⁹

Anmälningar från anhöriga och privatpersoner utgör 21 % av det totala antalet anmälningar 2018.²⁰ Trenden är att antalet anmälningar från personer i barnets privata nätverk och andra privatpersoner har ökat sedan 2009. En bidragande faktor till ökningen kan vara förbättrad information på kommunernas webbsidor om hur man ska gå tillväga som privatperson för att göra en orosanmälan samt om hur socialtjänsten agerar efter en inkommen anmälan.²¹

När vi närmare studerar *vilka* som anmäler, efter barnens ålder, så föreligger det vissa skillnader mellan uppgiftslämnarna. Anmälningar från privatpersoner (anhöriga, annan privatperson) berör till största delen yngre barn (0–12 år). Till skillnad från polisen som gör anmälningar rörande barn i olika åldrar, dels små barn 0–6 år som uppmärksammas vid olika ingripanden (t.ex. lägenhetsbråk) samt ingripanden rörande unga lagöverträdare i åldern 13–16 och 17–20 år.

Anmälningar om psykisk ohälsa, beteendeproblem samt kriminalitet och missbruk omfattar främst äldre barn och unga medan omsorgssvikt, övergrepp och våld i familjen till största del berör de yngre barnen (0-12 år).

Det föreligger även skillnader i orsak till anmälan när vi jämför pojkar och flickor. Anmälningar om beteendeproblem, kriminalitet och missbruk omfattar till största del pojkar och anmälan om psykisk ohälsa och övergrepp är något vanligare hos flickor än hos pojkar. Däremot omfattar anmälan om våld i familjen både pojkar och flickor i lika stor grad.

¹⁹ Som exempel, ändringar HSL och SoL 2010 att kommun och landsting är skyldiga att ha överenskommelser om samarbete när det gäller barn och unga med psykisk ohälsa.

²⁰ 2017: Totalt antal anmälningar; 10 964, varav 2320 från anhöriga/privatpersoner.

²¹ SKL:s årliga undersökningar, om tillgängligheten på kommunens webbsidor, kan vara en pådrivande faktor för förbättringar.

Referenser

- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2016). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2016:3. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2015). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2015:2. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2014). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2014:3. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2013). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2013:2. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2012). *Att dokumentera socialtjänstens insatser – Att kategorisera anmälningsorsak för omsorgssvikt*. Arbetsrapport 2012:2. Gävle: Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2011). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2011:3. Gävle: Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2010). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2010:5. Gävle: Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Almqvist, A. & Åsbrink, P. (2009). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. FoU rapport 2009:4. Gävle: Region Gävleborg. FoU Välfärd.
- Andershed, H. & Andershed, A-K. (2005), *Normbrytande beteende i barndomen*. IMS, SIS. Stockholm: Gothia förlag.
- Lagerberg, D. & Sundelin, C. (2000). *Risk och prognos i socialt arbete med barn*. Centrum för utvärdering av socialt arbete. Göteborg: Gothia förlag.
- SCB, (2013). *Barn och familjestatistik*. www.scb.se.
- Socialstyrelsen, (2014). *Systematisk uppföljning*. Juni 2014.
- Socialstyrelsen, (2012). *Anmälningar till socialtjänsten om barn och unga*. www.socialstyrelsen.se, Mars 2012.
- Sundell, K. m.fl. (2004). *Socialtjänstens barn*. FoU rapport 2004:4. Stockholm: Stockholms socialtjänstförvaltning: FoU-enheten.
- Sundell, K. & Egelund, T. m.fl. (2007). *Barnavårdsutredningar – en kunskapsöversikt*. IMS. Växjö: Gothia förlag.
- Ulmanen, P. & Andersson, G. (2006). *Svensk social barnavård ur ett könsperspektiv 1993–2003*. SiS-rapport. www.stat-inst.se.
- Wiklund, S. (2006). *Den kommunala barnavården – om anmälningar, organisation och utfall*. Avhandling. Stockholm: Stockholms universitet, institutionen för socialt arbete. Edsbruk: Akademitryck AB.

Wiklund, S. (2008). Individ- och familjeomsorgens barnavårdsarbete, i Bergmark, Lundström, Minas & Wiklund (red.). *Socialtjänsten i blickfånget. Organisation, resurser och insatser. Exempel från arbete med barn och ungdom, försörjningsstöd, missbruk*. Stockholm: Natur och Kultur.

Åsbrink, P. (2018). *Att dokumentera socialtjänstens insatser för barn och unga*. Gävle. Region Gävleborg. FoU Välfärd.

Bilaga 1 Aktualiserings-, och bakgrundskoder

Följande förslag har tagits fram i samarbete med referensgruppen samt mot bakgrund av annan kompletterande kunskap som erhållits genom dialog med externa forskare samt studier av forskningslitteratur.

<p><u>Aktualiseringstyp</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ansökan – Anmälan – Yttrande (t ex remiss) – Överflyttning av ärende (från annan kommun/socialtjänst) 	<p><u>Barnet/den unge</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Födelseår/personnummer; omvandlas till löpnummer om ärendet inte går till utredning²² – Kön
<p><u>Aktualiserat från</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Den enskilde/sökande – Förälder/vårdnadshavare – Anhörig – Annan privatperson (anonym eller namngiven) – Förskola – Skola – Hälso- och sjukvård – Socialtjänsten (ex. officio, egen kännedom) – Polisen – Åklagare/domstol – Annan kommun – Övrigt (t ex myndigheter, organisationer, arbetsgivare) 	<p><u>Familjesituation (vårdansvar)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Biologisk familj (inkl. adoptivfamilj) – Biologisk förälder + styvförälder – Ensamstående mamma – Ensamstående pappa – Växelvis boende hos mamma/pappa – Eget boende – Annan familjesituation (t.ex. stadigvarande vistelse hos släkt/anhöriga, familjehem/ jourhem, institution) <p><u>Alternativt Hushållsbild (familjetyp):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ensamstående med barn – Giftnamnsboende med barn – Eget boende
<p><u>Aktualiseringsskäl (ange ett skäl och endast vid anmälan)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Psykisk ohälsa hos barnet – Beteendeproblem – Skolproblem – Relationsproblem i familjen – Förseelse – Egen brottslig verksamhet/kriminalitet – Eget missbruk – Omsorgssvikt – Utsatt för övergrepp – Våld i familjen 	<p><u>Social utredning eller ej</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – beslut om att öppna social utredning – beslut om att ej öppna social utredning <p>(beslut som fattas i aktualiseringsbild i verksamhetssystemet)</p>

²² I syfte att följa upp ärenden över tid. Omvandling till löpnummer är tekniskt möjligt men används ännu inte i de olika verksamhetssystemen.

Begreppsdefinitioner – aktualiseringsskäl²³

Psykisk ohälsa hos barnet

Rör psykisk ohälsa hos barnet/ungdomen av mer eller mindre allvarlig art. Handlar om främst två underkategorier:

- 1) *Psykisk ohälsa/funktionshinder konstaterat*, ex. genom rapporterad diagnos eller via samråd med hälsovård.
- 2) *Psykisk problematik förmodad*, pga. uppvisad, oro, nedstämdhet, depression, uppförandestörning.

Beteendeproblem

Kan ses som ett samlingsbegrepp för en ”stökig” social situation för ett barn/ungdom som ex. innefattar utagerande (allvarliga konflikter med kamrater och andra vuxna), riskfyllt sexuellt beteende, alkohol och drogbruk i mindre skala, vistas i kriminella miljöer. Vanligt att flera problemområden förekommer parallellt.

Skolproblem

Rör barnets/ungdomens situation på skolan, ex. om problem i relationer till andra barn (mobbar eller mobbas) och vuxna, skolkl eller skolvägran.

Relationsproblem i familjen

Konflikter mellan familjemedlemmar.

Förseelse

Rapporterat snatteri, klotter, mindre förseelser, mindre allvarligare lagöverträdelser, LOB.

Egen brottslig verksamhet/kriminalitet

Mer allvarligare lagöverträdelser, ex. stöld, skadegörelse, misshandel, inbrott, trafikbrott, vapeninnehav. Lagförda brott eller sådana brott som förväntas leda till åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse.

Eget missbruk

Mer uttalat och allvarligare bruk av alkohol och droger. Ett bruk som negativt påverkar ungdomens sociala situation (skolan, familjerelationer), fortsatt bruk trots erfarenheter av negativa konsekvenser.

Omsorgssvikt (brister i omsorgen)

Ett samlingsbegrepp som rör brister i hemmiljön, pga. missbruk eller psykisk sjukdom hos förälder/drar, brister i fostrarförmåga hos föräldrar pga. bristande tillsyn (försummelse, vanvård) och övervakning eller hårda och auktoritära uppfostringsmetoder.

Utsatt för övergrepp

Utsatt för fysiskt eller psykiskt våld, kränkningar, sexuella övergrepp.

Våld i familjen

Våld mellan vuxna familjemedlemmar. Barnet tvingas bevittna (se eller höra) våld i sin närmiljö eller leva i en miljö där våld eller hot förekommer ofta.

²³ Andershed, H. & Andershed, AK. (2005); Lagerberg, D. & Sundelin, C. (2000); Sundell, K. m.fl. (2014); Sundell K. & Egelund T. m.fl. (2007); Ulmanen, P. & Andersson, G. (2006).

Bilaga 2. Tabeller

Tabell 1. Åldersgrupp. Aktualiseringar. 10 kommuner. 2010–2018. Antal.

	Period helår									Totalt
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
0–6 år	1321	1523	1630	2039	2441	2734	3082	3124	3086	20 980
7–12 år	1295	1589	1672	1980	2394	2685	2933	3210	3429	21 187
13–16 år	2030	1788	1865	2082	2300	2564	3100	3398	3554	22 681
17–20 år	1377	1244	1105	1182	1343	1281	1602	1638	1946	12 718
Totalt	6023	6144	6272	7283	8478	9264	10 726	11 370	12 015	77 566

Tabell 2. Kön. 10 kommuner. 2010–2018. Antal och Procent.

	Kön		Totalt
	Pojke	Flicka	
2010	3524	2495	6019
	59%	41%	100%
2011	3484	2657	6141
	57%	43%	100%
2012	3584	2688	6272
	57%	43%	100%
2013	4083	3224	7307
	56%	44%	100%
2014	4700	3784	8484
	55%	45%	100%
2015	4981	4370	9352
	53%	47%	100%
2016	5794	5021	10 816
	54%	46%	100%
2017	6289	5118	11 411
	55%	45%	100%
2018	6541	5521	12 062
	54%	46%	100%
Totalt	42 980	34 878	77 858
	55%	45%	100%

Tabell 5. Beslut om social utredning. 10 kommuner. 2010–2018. Antal och Procent.

	Utredning eller ej		Totalt
	Inleda utredning	Ej inleda utredning	
2010	3627	2391	6018
	60%	40%	100%
2011	3557	2517	6074
	59%	41%	100%
2012	3646	2616	6262
	58%	42%	100%
2013	4457	2840	7297
	61%	39%	100%
2014	5250	3136	8386
	63%	37%	100%
2015	5706	3643	9349
	61%	39%	100%
2016	5466	5334	10 800
	51%	49%	100%
2017	6208	5060	11 268
	55%	45%	100%
2018	6262	5747	12 009
	52%	48%	100%
Totalt	44 179	33 284	77 463
	57%	43%	100%

Tabell 6. Antalet anmälningar barn efter åldersgrupper. 2010–2018. Procentuell förändring -17–18 samt -10–18. 10 kommuner.

Åldersgrupp	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Förändring 2017–2018 %	Förändring 2010–2018 %
0–6 år	1141	1372	1458	1849	2252	2564	2931	2962	2942	-1	+158
7–12 år	1131	1427	1508	1812	2184	2461	2751	3005	3218	+7	+185
13–16 år	1715	1547	1552	1793	2038	2294	2821	3129	3228	+3	+88
17 – 20 år	988	913	785	873	1004	983	1258	1314	1561	+19	+58
Totalt	4975	5259	5303	6327	7478	8302	9768	10 410	10 949	+5	+120

Tabell 7. Vem som anmäler barn/unga, efter åldersgrupper. Totalt 2010–2018. Antal, procent. 10 kommuner. *

	Åldersgrupp				Totalt
	0–6	7–12	13–16	17–20	
Anhörig	2450	2455			7333
	33%	33%			100%
Annan privatperson	3375	2886			8854
	38%	33%			100%
Förskola	1460	100			1581
	92%	6%			100%
Skola		4400	4886		11 404
		39%	43%		100%
Hälsa- och sjukvård	2619		2349		8004
	33%		29%		100%
Socialtjänsten (ex officio)	3481	2899	2883		10 615
	33%	27%	27%		100%
Polisen	3446		5061	3303	14 920
	23%		34%	22%	100%
Annan kommun	576	534			1827
	32%	29%			100%
Övrigt	1390	1146			4062
	34%	28%			100%
Totalt	19 450	19 475	20 074	9601	68 600
	28%	28%	29%	14%	100%

*Bortfall=171

Tabell 8. Orsak till anmälan barn/unga, efter åldersgrupper. Totalt 2010–2018. Antal, procent. 10 kommuner. *

	Åldersgrupp				Totalt
	0–6	7–12	13–16	17–20	
Psykisk ohälsa hos barnet			1326	827	2937
			45%	28%	100%
Beteendeproblem			4695	2106	8540
			55%	25%	100%
Skolproblem		619	1500		2513
		25%	60%		100%
Relationsproblem i familjen	1555	1722			5027
	31%	34%			100%
Förseelse			1326	1286	2936
			45%	44%	100%
Egen brottslighet/kriminalitet			1056	610	1820
			58%	34%	100%
Eget missbruk			1134	1721	2963
			38%	58%	100%
Omsorgs- svikt	13 147	11 033			31 714
	41%	35%			100%
Utsatt för övergrepp	1454	1684			4478
	32%	38%			100%
Våld i familjen	2629	1902			5677
	46%	34%			100%
Totalt	19 441	19 458	20 075	9630	68 605
	28%	28%	29%	14%	100%

*Bortfall=166

Tabell 9. Orsak till anmälan barn/unga, efter kön. Totalt 2010–2018. Antal, procent.
10 kommuner. *

	Kön		Totalt
	Pojke	Flicka	
Psyisk ohälsa hos barnet	1354	1586	2940
	46%	54%	100%
Beteendeproblem	5393	3155	8548
	63%	37%	100%
Skolproblem	1489	1025	2514
	59%	41%	100%
Relationsproblem i familjen	2422	2614	5036
	48%	52%	100%
Förseelse	2122	816	2938
	72%	28%	100%
Egen brottslighet/kriminalitet	1478	341	1819
	81%	19%	100%
Eget missbruk	1995	968	2963
	67%	33%	100%
Omsorgs- svikt	16 503	15 258	31 761
	52%	48%	100%
Utsatt för övergrepp	2084	2403	4487
	46%	54%	100%
Våld i familjen	2862	2824	5686
	50%	50%	100%
Totalt	37 702	30 990	68 692
	55%	45%	100%

*Bortfall=79

FoU-rapporter från

FoU Välfärd; Region Gävleborg

- 2008:1 Karin Tillberg Mattsson
Demensteamet i Gästrikland – en utvärdering.
- 2008:2 Annika Almqvist, Mia Reuterborg & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentraler i Gävleborg.
- 2008:3 Bengt Finn
Brukarnas behov i centrum – samverkan i GÄST-projektet kring personer med psykiska funktionshinder.
- 2009:1 Lena Aune
Slutrapport och utvärdering av projekt JämRum.
- 2009:2 Tillberg Mattsson & Elisabeth Norin
Att bli ledare för sina arbetskamrater – studie av Kompetensstegen i Gävleborg.
- 2009:3 Annika Almqvist
Utvärdering av en samverkansprocess – ProG-projektet i Bollnäs.
- 2009:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg under 2008.
- 2010:1 Jannie Pevik Fasth
Barnahus – en första delrapporten.
- 2010:2 Annika Almqvist
Självrespekt som väg ur våldet – utvärdering av Stickans gruppbehandling för män som utövat våld i nära relation.
- 2010:3 Annika Almqvist, Kaj Gustafsson, Ronnie Karlsson & Hanna Wickström
Unga vuxna utanför – kartläggning i Gävleborg.
- 2010:4 Lis Bodil Karlsson
Tryggare än så här kan det inte vara – en kvalitativ studie av Kvinnohemmet Rosen.
- 2010:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn o Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2009 i jämförelse med 2008.
- 2010:6 Inga Michaeli, Kaj Gustafsson & Karin Tillberg Mattsson
Utanför upptrampade stigar – en studie av förebyggande hembesök hos äldre i Gävleborg.
- 2011:1 Ann Lyrberg
Utbildning och kompetens inom missbruks- och beroendevården – en kartläggning bland personal i Gävleborgs län.
- 2011:2 Jannie Pevik Fasth
Träffpunkter för äldre – en studie av sociala mötesplatser i Hudiksvall, Söderhamn och Gävle.
- 2011:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2010 i jämförelse med 2009.
- 2011:4 Kaj Gustafsson
Utvärdering av Barnahus Gävleborg – slutrapport.
- 2011:5 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagning i Bollnäs.
- 2012:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson
Ett redskap för brukarinflytande? – om möjligheter och dilemman i handikappomsorgens arbete med genomförandeplaner.
- 2012:2 Bengt Finn & Kristina Bromark
Återhämtning som ledstjärna – utvärdering av "Hela vägens psykiatri Gästrikland".
- 2012:3 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagningen i Ljusdal.
- 2012:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2011 i jämförelse med perioden 2008–2010.

- 2012:5 Anna Karsbo
Bemötande av ensamkommande flyktingbarn i Gävleborgs län.
- 2012:6 Kaj Gustafsson
GBL och GHN-problematiken i Bollnäs kommun – en inventering av kunskaper, samverkansformer och behov av utvecklingsarbete.
- 2013:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson
Att tillgodose sociala behov för en skälig levnadsnivå – en studie av hemtjänst i Gävleborgs län.
- 2013:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2012 i jämförelse med perioden 2008-2011.
- 2013:3 Marie Löhman
Kontaktfamilj – till vem, varför och hur? Handläggare inom Socialtjänsten i samtliga kommuner i Gävleborgs län beskriver en av sina vanligaste tjänster riktad till barn och unga.
- 2013:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att öka kunskapen om barnen i gruppverksamheter.
- 2013:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentrum i Ljusdal.
- 2014:1 Kaj Gustafsson
GBL-missbruk i Bollnäs kommun – en studie av erfarenheter och upplevelser bland droganvändare och föräldrar.
- 2014:2 Ann Lyrberg
Barns och föräldrars behov av stöd i familjer med missbruk – en intervjustudie med föräldrar och personal inom missbruks- och beroendevården i Gävle, Hudiksvall och Ovanåkers kommuner i Gävleborg.
- 2014:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2013 i jämförelse med perioden 2008-2012.
- 2014:4 Kaj Gustafsson
Uppföljning av stöd- och behandlings-insatser till barn och familjer som varit aktuella på Barnahus Gävleborg – Vad hände med barnen?
- 2015:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av framtidssamtalet med unga lagöverträdare i Hudiksvalls kommun.
- 2015:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2014 i jämförelse med perioden 2009–2013.
- 2016:1 Ann Lyrberg
Öppenvårdsmottagning Våld i Nära Relationer – En utvärdering.
- 2016:2 Kaj Gustafsson
Arbetet med våld i nära relationer i Gävleborgs län – En bild av läget 2015.
- 2016:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2015 i jämförelse med perioden 2009-2014.
- 2016:4 Annika Almqvist & Inger Linblad
Samverkan om barn och ungdomar med komplex problematik. Utvärdering av projektet SAX i samarbete mellan Högskolan i Gävle och FoU Välfärd vid Region Gävleborg.
- 2017:1 Ann Lyrberg
En baslinjemätning av samverkansklimatet.
- 2017:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2016 i jämförelse med perioden 2009–2015.
- 2017:3 Ann Lyrberg
Öppenvård i Gävleborg – En genomlysning av Gävleborgs kommuners öppna insatser inom missbruks- och beroendområdet.
- 2017:4 Johan Fagerberg
Spelmissbruk – En forskningsöversikt.

- 2018:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av den gemensammasocialjouren i Gävleborgs län.
- 2018:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2017 i jämförelse med perioden 2009–2016.
- 2018:3 Ann Lyrberg
Förbättrade stöd- och behandlingsinsatser vid omhändertagande av berusade personer i Gävleborg -
Utvärdering av ett nationellt finansierat utvecklingsarbete 2014-2016
- 2019:1 Karin Tillberg Mattsson
Boendestödet i Gävleborg – framgångsfaktorer och utvecklingsområden
- 2019:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna

Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga

**Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018
i jämförelse med perioden 2010–2017**

I Gävleborgs län pågår sedan flera år FoU-arbetet ”Att dokumentera insatser för barn och unga” med syftet att förbättra dokumentation och uppföljning inom socialtjänstens barn- och ungdomsarbete.

I FoU Rapporterna 2009:4, 2010:5, 2011:3, 2012:4, 2013:2, 2014:3, 2015:2, 2016:3, 2017:2 och 2018:2 presenterades arbetet och sammanställningar av aktualiseringar, byggda på aggregerade individuella data tagna direkt ur socialtjänstens verksamhetssystem för 2009–2017. De frågor som kan besvaras med dessa data är: Vilka barn aktualiseras? Vem aktualiserar? Av vilken orsak? Hur stor del av aktualiseringarna utreds?

I denna rapport följs dessa frågor upp med sammanställda data för 2018. Jämförelser med motsvarande data för 2010–2017 görs läns- och kommunvis.

Beställ rapporten från:
fou.valfard@regiongavleborg.se
Region Gävleborg, FoU Valfärd
Gävle sjukhus, ingång 11
801 87 Gävle
026-15 40 00

FoU rapport 2019:3
ISSN: 1654-8272

